

NR 4 2021

Lychbrevlådan

TIDNINGEN OM
PENGAR & SPARANDE
FRÅN SWEDBANK &
SPARBANKERNA
ÅRSKURS 4-6

HEJA
MUSIKHJÄLPEN!

KATTEN VAD DYRT!

Stor
husdjurs-
special

Kronika:
Vuxna har
ologiska
regler

★
★
Britta Zackari:

LÄRARHANDLEDNING

LÄRARHANDLEDNING till Lyckoslanten NR 04 2021

LYCKOSLANTEN riktar sig till barn i årskurs 4–6. Den handlar om ekonomi, entreprenörskap och engagemang och svarar på frågor som till exempel: Vad är privatekonomi? Hur når jag mina drömmar? Vad vill jag förändra i mitt liv och i samhället?

FÖR ATT UNDERLÄTTA för dig som lärare att jobba vidare med Lyckoslanten har vi tagit fram idéer till roliga och lärorika lektioner att använda i din undervisning utifrån tidningens artiklar. Uppgifterna utgår från läroplanens syften och kunskapskrav samt syftar till att stärka entreprenörskapet i skolan.

”En viktig uppgift för skolan är att ge överblick och sammanhang. Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållnings-sätt som främjar entreprenörskap.”

”Entreprenörskap i skolan är ett pedagogiskt förhållningssätt i klassrummet. Arbetsformerna stimulerar fantasi och skapande. Inre drivkrafter och motivation är viktigt för det entreprenöriella lärandet i alla åldrar, från förskola till vuxen-utbildning. Centralt är att sätta det eleverna gör i ett sammanhang och se till helheten. Ämnesövergripande tematiska arbetssätt där elever tar ansvar för sitt lärande och där resultatet kan vara till nytta utanför skolan är karaktäristiskt. Samarbete med aktörer utanför skolan gör skolarbetet mer verklighetsanknutet.”

OM ENTREPRENÖRSKAP FRÅN SKOLVERKET

I DET HÄR KOMPENDIET finns några färdiga lektionstips som du kan göra med din klass. Eleverna kan även själva arbeta med frågeformuläret som finns på sidan 22 inne i tidningen. Frågorna bygger på Lyckoslantens innehåll. I vissa fall hittas svaren på tidningssidorna – andra frågor kräver egen efterforskning. Facit finns upp och ner på sidan 24.

VI HOPPAS att ni tycker att Lyckoslanten är ett kul och värdefullt inslag i skolvardagen. Lärarhandledningen finns även som pdf på www.lyckoslanten.se.

TILL SIST: Vi skickar ut tidningen till alla skolor med undervisning i årskurs 4-6 som finns med i Skolverkets register. Antalet tidningar till varje skola baseras på Skolverkets register. Om du vill beställa fler eller färre tidningar, ändra adress eller något annat distributionsrelaterat: maila till lyckoslanten@vi.se. Ett antal lärarhandledningar skickas till alla skolor som får tidningen. Behöver din skola fler lärarhandledningar finns den som pdf att läsa eller skriva ut på www.lyckoslanten.se

NI ÄR ALLTID VÄLKOMNA att höra av er till oss på lyckoslanten@vi.se med idéer, synpunkter och frågor! Och du, kika gärna in på vår webbsida: www.lyckoslanten.se!

1. ATT VÄLJA RÄTT HUSDJUR

Bygger på artikeln *Vad kostar valpen (egentligen)?* på sidorna 12–13.

ÄMNE: Biologi

SYFTE: Genomföra systematiska undersökningar i biologi.

CENTRALT INNEHÅLL: Dokumentation av enkla undersökningar med tabeller, bilder och enkla skriftliga rapporter, såväl med som utan digitala verktyg.

ÖVNINGAR: Inför denna aktivitet kan du förbereda bilder av ett antal djur. Printa eller visa digitalt. Förslag på djurbilder:

Spindel, hamster, orm, får, gris, ko, ödla, höns, get, vandrande pinne, undulat, papegoja.

Börja med att läsa artikeln tillsammans och gör en gemensam analys av de fakta som finns om hundar, hästar, katter och marsvin. Fråga eleverna om det är någon som har ett husdjur hemma och låt dem berätta på vilket sätt de tar hand om dessa.

Gör därefter en undersökning om flera djur för att kunna värdera vilka som är lämpliga att ha som husdjur eller inte. Visa bilderna på djuren ett i taget eller som

ett collage och be eleverna att komma på frågor till bilderna som skulle kunna ge mera information om djuret. Undvik frågor som börjar med varför.

Ni kan också använda de punkter som finns med i artikeltabellen tillsammans med frågorna som eleverna kommer på. Hjälpe eleverna på traven genom att fråga:

- Vilka frågor kan du ställa om djuret på bilden?
- Vad skulle du vilja veta?
- Hur kan ni ta reda på svaren på era frågor?

Dokumentera och sammanställ frågorna på tavlan och ha dessa som det som underlag för elevernas undersökningar. Innan ni börjar kan de reflektera över nedanstående:

- Vilka av era frågor skulle ni få svar på genom att göra en undersökning?
- Behöver ni ändra något i frågorna för att det ska gå att undersöka?

Eleverna kan arbeta i par eller grupper kring ett eller flera djur som de väljer. Låt dem använda olika resurser för att ta reda på sina frågor och dokumentera sina resultat. Därefter kan de presentera för varandra.

2. VI STÖDJER MUSIKHJÄLPEN

Bygger på artikeln *Det är väldigt häftigt att göra skillnad* på sidorna 4–7.

ÄMNE: Samhällskunskap

SYFTE: Reflektera över mänskliga rättigheter samt demokratiska värden, principer, arbetssätt och beslutsprocesser.

CENTRALT INNEHÅLL: Ekonomiska villkor för barn i Sverige och i olika delar av världen. Några orsaker till, och konsekvenser av, välstånd och fattigdom.

ÖVNINGAR: Läs artikeln tillsammans med eleverna och börja med att prata om vad Musikhjälpen är och varför de tror att man har startat den. Använd dig sedan av filmerna där man får en tillbakablick på tidigare program (se länk).

Prata om årets program som ska hållas i Norrköping.

- Vilket är årets tema?
- Varför tror ni att man har valt just detta tema?
- På vilket sätt tror ni att man kan hjälpa barn som måste arbeta?

Prata med eleverna om varför det är så att vi behöver ha insamlingar för att hjälpa barn på det här sättet när de ska vara skyddade utifrån barnkonventionen. Läs gärna förkortade varianten av konventionen

tillsammans och fundera över vad de olika delarna betyder (se länk).

OM DU HAR TID: Starta en egen insamling. Prata om på vilket sätt ni skulle kunna bidra och hur en insamling går till. Titta på andra insamlingar som finns på Musikhjälpens sida för att få inspiration och idéer.

Skriv upp elevernas förslag på tavlan och rösta sedan om vilket ni ska arbeta utifrån. Alternativt att du låter eleverna få planera för en insamling i grupper.

Planera för en dag eller kanske en vecka där ni ska genomföra era insamlingar.

LÄNKAR: www.svtplay.se/video/32289591/musikhjalpen/musikhjalpen-2020-aterblicken-avsnitt-1 (Musikhjälpen 2020 Återblicken, 59 min)

www.svtplay.se/klipp/29547580/det-basta-fran-musikhjalpen-2020?id=jnDjn9q (Det bästa från Musikhjälpen 2020, 7 min)

www.lararen.se/forskolan/guider-amp-tips/af-fisch-med-barnkonventionens-viktigaste-artiklar (Affisch med barnkonventionens viktigaste artiklar)

GÄSTKRÖNIKAN

Låt dina elever skriva krönikor till Lyckoslanten!

KOPPLING TILL LÄROPLANEN:

”Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla sitt tal- och skriftspråk så att de får tilltro till sin språkförmåga och kan uttrycka sig i olika sammanhang och för skilda syften.”

”Undervisningen ska bidra till att stärka elevernas medvetenhet om och tilltro till den egna språkliga och kommunikativa förmågan. Undervisningen ska också bidra till att eleverna får förståelse för att sättet man kommunicerar på kan få konsekvenser för andra människor. Därigenom ska eleverna ges förutsättningar att ta ansvar för det egna språkbruket.”

ÄMNE: Svenska.

Läsarna får hjälpa oss att skapa innehållet i tidningen. Vill dina elever skicka in krönikor? Alla klasser som vill är välkomna att skicka in komplett material till oss på lyckoslanten@vi.se. Vi väljer ut en text som publiceras i Lyckoslanten.

NÅGRA EXEMPEL PÅ ÄMNET:

Sopsortera bättre

Vego är bäst!

Varför får jag inte ha mössa inomhus?

Sluta klaga på BTS!

Mall

Här är en mall för dig/er som vill skriva en krönika. Dessa sektioner ska finnas med och anpassas till ämnet.

1. KRÖNIKA

En personlig text där skribenten utgår från sina egna erfarenheter. Ska vara tankeväckande och/eller underhållande. Vanligtvis skriver man i jag-form och har en poäng som man vill få fram och försöker få till i en rolig eller tänkvärd slutkläm.

Be eleverna att hitta ett aktuellt ämne att skriva om, eller berätta om en situation eller upplevelse.

Några tips:

- Var inte rädd för att ha åsikter eller att vara rolig. En krönika ska vara lättläst. Den får gärna vara underhållande, intressant och lite provocerande. Men inte elak mot andra, förstås.
- Var personlig. Använd dig av egna erfarenheter. ”När jag skulle byta skola grät jag mig till sömns varje natt – men det gick bra sedan!” eller ”Igår när jag gick till affären såg jag en tiggare. Synen gjorde mig så...”
- **VIKTIGT:** En krönika är ingen faktatext. Skolarbetet om vikingatiden kan inte vara en krönika.

Att leverera: Text på cirka 1500 tecken, inklusive blanksteg.

2. FAKTA OM SKRIBENTEN

En krönika får mer liv om man får veta lite mer om avsändaren bakom texten.

Att leverera: Faktaruta som innehåller: Namn, ålder, skola, intressen och ”min/vår hälsning till Sveriges mellanstadieelever”.

Vi behöver ert material senast:

8/1
2022

3. LISTA MED 3 TIPS som är relaterat till ämnet. Det kan vara tips eller en topplista. Till exempel: Till krönika om att vi inte ska slänga så mycket mat – **3 sätt att bli (kli)matsmart**. Till krönika om att vara kär i sin idol – **3 bästa låtarna med xxx**. Roligast är om tipsen inte är för lika varandra.

Att leverera: 3 tips eller liknande, med max två meningar till varje tips.

4. FOTO

Färgbild på skribenten/skribenterna. Närbild eller i halvfigur (se exempel ovan).

Att leverera: Ett högupplöst foto på författaren/författarna (det kan vara flera som skriver tillsammans).

Maila ert material (eller frågor) till: lyckoslanten@vi.se

BRA ATT TÄNKA PÅ:

FOTON Det räcker att ta bilder med en smartphone eller Ipad, om ni inte vill eller kan fotografera med andra kameror. Se till att ljuset är bra och att människor tittar in i kameran. Bilder bifogas separat i mail.

TEXTER Alla texter levereras samlade i **en och samma word-fil**.

MALLFÖRSLAG FÖR KRÖNIKA:

RUBRIK Den större överskriften som lockar till läsning och berättar vad artikeln handlar om.

INLEDNING Ger en bakgrund till ämnet, ett citat, eller kanske bara börja mitt i en situation, som: "Jag står mitt i stallet och förstår ingenting. Var har Chaplin tagit vägen?"

BRÖDTEXT Krönikans största del. Själva resonerande texten.

AVSLUTNING Sammanfattning av krönikans innehåll och gärna en slutsats som kopplar ihop texten med inledningen: "Jag kommer aldrig att glömma Chaplin."

3. PROGRAMLEDA ETT EGET PROGRAM

Bygger på artiklarna *Det är väldigt häftigt att göra skillnad* på sid 4-7 och *Är du en spara eller Slösa Pär Lernström?* på sidorna 18-20.

ÄMNE: Svenska

SYFTEN: Anpassa språket efter olika syften, mottagare och sammanhang.

Söka information från olika källor och värdera dessa.

CENTRALT INNEHÅLL: Muntliga presentationer och muntligt berättande för olika mottagare, om ämnen hämtade från vardag och skola.

ÖVNINGAR: Läs artiklarna och låt eleverna få fundera över hur det är att vara programledare. Prata utifrån följande punkter:

- Hur tror ni att det känns att vara programledare?
 - Tror ni att det är svårast att leda program i tv eller i radio?
 - Vad behöver man tänka på när man ska leda ett program?
 - Vilka förberedelser behöver man göra inför ett program?
 - Vad har man för ansvar som programledare tycker ni?
- Låt sedan eleverna få komma på olika program från både radio och tv. Skriv upp alla på tavlan. Nu kan de få fundera på vilket program som de skulle vilja titta när-

mare på för att göra en analys av det. Dela förslagsvis eleverna i mindre grupper och låt dem arbeta utifrån nedanstående punkter.

- Vad heter programmet?
- Vad handlar vårt program om?
- Vem eller vilka är programledare och vad har de för bakgrund?
- Vem riktar sig programmet till?
- Vilket budskap har programmet?

Låt alla grupper få undersöka och hämta fakta från nätet och andra lämpliga ställen och be dem att dokumentera det de kommer fram till antingen i form av ett kollage eller någon form av digital resurs. Presentera för varandra.

OM DU HAR TID:

Här kan eleverna få fundera över vilket innehåll de skulle vilja ha i ett eget program och låt dem sen arbeta i projekt där de förbereder innehåll, upplägg och framförande.

Det kan handla om att spela in med telefon eller Ipad i förväg eller så ordnar ni med att de kan göra korta livesändningar antingen med bild eller som att det är ett radioprogram.

ÖVERGRIPANDE LÄROPLANSKOPPLING

”Skolan ska stimulera elevernas kreativitet, nyfikenhet och självförtroende samt vilja till att pröva egna idéer och lösa problem. Eleverna ska få möjlighet att ta initiativ och ansvar samt utveckla sin förmåga att arbeta såväl självständigt som tillsammans med andra. Skolan ska därigenom bidra till att eleverna utvecklar ett förhållningssätt som främjar entreprenörskap.”

”Skolan ska sträva efter att vara en levande social gemenskap som ger trygghet och vilja och lust att lära. Skolan verkar i en omgivning med många kunskapskällor.”

”Eleverna tar personligt ansvar för sina studier och sin arbetsmiljö, kan lösa problem och omsätta idéer i handling på ett kreativt sätt.”

Lyckoslantens lärarhandledning

görs av

CHRIS QWIST

som är lärare, specialpedagog och läromedelskonsulent.

Boka föreläsning

Förra året träffade Swedbank och sparbankerna 53 800 elever för samtal om ekonomi. Nu vänder vi oss även till låg- och mellanstadiet med föreläsningen *Prata pengar*. Läs mer och boka en föreläsning på swedbank.se/ungekonomi